

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul : pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe $\frac{1}{2}$ an 12 cor., pe $\frac{1}{4}$ an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe $\frac{1}{2}$ an 20 franci, pe $\frac{1}{4}$ an 10 franci.

REDACTIA,
 TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIA :
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
 Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe $\frac{1}{2}$ an 10 coroane, pe $\frac{1}{4}$ an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Trecerile.

S-a scris mult şi în ziarele noastre şi în cele ungureşti despre noua episcopie, ce voieşte să o creieze guvernul feudal ungar pentru gr. cat. maghiari. Am publicat şi noi articoli şi scrisori dela colaboratorii noştri şi vedem, că opinia publică românească este convinsă şi e în clar cu două chestii, cari stau în legătură cu proiectata episcopie. Cu toţii suntem convingeți, că episcopia aceasta ciudată are să fie un făt al şovinismului, o *unealtă de maghiarizare* în mâna stăpânitorilor. Să vede aceasta din faptul, că la ea se vor alătura şi parohii româneşti, ai căror credincioşi declară, că nu vor să se desfacă de diecesele române şi să aparțină unei episcopii străine, deşi gr. catolică. Şi să dovedeşte aceasta tendinţa şi prin împrejurarea, că ridicarea episcopiei au solicitat-o prin adrese şi telegrame trimise la Roma fruntaşi unguri de pe la Dobrişin şi din alte părți, cari nu aparțin nici confesiunii catolice, nici celei gr. catolice, ci sunt *calvini*. Ce interes au aceștia a urgita întemeierea unei episcopii, dacă nu scopuri de maghiarizare?

A doua convingere, ce o are publicul românesc este, că episcopia aceasta va fi foarte stricătioasă şi păgubitoare pentru bisericile noastre. Se vor forța a trece la ea o multime de gr. cat. dependenți de cei dela putere, cu toate, că ei au ca limbă maternă limba română şi o vorbesc. Am dat în privința aceasta un exemplu în o notiță din un ziar maghiar, în care se propune să se înscrie toți „gr. cat. maghiari” din Cluj, pentru-ca să se constituie în o parohie, care să fie încorporată la noua episcopie.

De aci apoi, din aceasta forțare, să vor naște prin satele şi oraşele noastre neînțelegeri, disensiuni, certe şi prigoniri, cari vor învenina sufletele şi vor turbura liniştea publică.

Iată ce tablou face un corespondent al nostru despre zavis-

tile ce ar urma, tablou cuprins în cadrele unui articol scris în chestia unei episcopii:

Acela, care iubeşte pe fratele său, nu se sileşte să-l desbrace şi lipsască de bunurile ce le are. Conform acestei învățături rom. cat. ar trebui să iubească pe gr. cat. şi să nu se silească a-i desbrăca de limba şi obiceiurile lor străbune. Dar cu înființarea episcopiei gr. cat. maghiare ce face episcopatul rom. cat. maghiar? Pune temei celei mai mari dușmăni în sânul bisericei gr. cat. intră fi aceleași biserici. Ea declară pe episcopatul rom. cat. maghiar, în ajutorul căreia stă administrația politică, de îndatorat în numele ideiei de stat maghiar, a lovi fără cruțare în biserica gr. cat. română, a o despoia de fi săi. Prin urmare de s-ar realiza plauul lor aci la porțile răsăritului, în vecinătatea bisericei mari neunite, în sânul bisericei cat. ar izbucni o luptă pe viață și pe moarte, între fi ei. De o parte ar fi avangarda episcopiei numită gr. cat., ajutată de administrația politică și corpul întreg al bisericei rom. cat. de alta ar fi Archiepiscopia gr. cat. română. Prima ar sta nelcetat gata de atac. Nu ar fi funcționar gr. cat. nu ar fi individ, care ar putea boscorodi câte-va vorbe ungurești, asupra cărui a să nu atarne forța de-a trece la episcopia gr. cat. maghiară. Nu ar fi comună, unde din slujbași și lingăși să nu se încerce a afla gr. cat. maghiari. S-ar face nesuferită viața funcționarilor din această cauză și s-ar ruina chiar pacea familiară. Soțul amăgīt de slujbași ar pretinde că e membru gr. cat. al episcopiei maghiare, soția ar sta pe lângă limba străbună. Și această luptă ar dura lung. Eu cred, că de ar vedea înființată episcopia, nu ar fi gr. catolic aplicat în vre-o funcție de stat ori administrativă, nu ar fi nici chiar vre-un finanț ori păziitor de drum, asupra cărui a acești catolici să nu facă presiune spre a se lăpăda de neam și limbă. Intrebarea nu ar fi că știe acela ungurește ori ba, căci doară toți suntem maghiari, numai cât la unii buzele sunt românești.

În afară de aceste credințe, natural, că publicul nostru este preocupat și de chestia, cum s-ar putea împedeca înființarea unei episcopii, respective, dacă aceasta

n-ar fi posibil, cum s-ar putea paraliza efectele ei dezastroase asupra bisericilor noastre.

În acest punct suntem în o situație grea. Ideia înființării unei episcopii gr. cat. maghiare e mai veche, dar ea părea a fi mai mult o dorință cu greu realizabilă, dacă nu utopică. În trecutul apropiat însă chestiunea a intrat în o nouă fază. Guvernul ungar împreună cu clerul superior catolic, a luat lucrul în mână și ajutați de diplomație, a făcut toate pregătirile în taină, pe după culise și a surprins lumea și ne-a surprins pe noi Români cu — așa zicând — un fapt accomplish, făcând cunoscut că Roma și-a dat învoirea pentru ridicarea noii episcopii și a cerut abia în ora a 11-a părerea și a episcopatului nostru unit, care e interesat mai înainte de toate.

Noi, ce să facem? Mai slabi și mai nepregătiți ca contrarii noștri, în loc să aprofundăm realitatea și să vedem clar ce este posibil și ce nu, în publicul nostru s-au ivit ici-colea păreri scâlciate, fantastice și fără rost. O știm aceasta din scrisorile ce le-am publicat zilele aceste și de cari ne-au mai sosit câteva, fără ca să aflăm de bine a le mai da în vileag. În ele părerile culminează într-acolo, ca să se facă treceri de la o confesiune la alta. Unii zic, că trebuie să treacă România gr. cat. — cel puțin aceia, cari vor fi încorporați la noua episcopie, — la ortodoxism. Alții află de bine să treacă ortodoxii la unire, ca să fie toți România uniți cu Roma.

Fiecare își motivează punctul său de vedere, crezând, că prin felul contemplat de el vom putea delătura pericolul cu care ne amenință noua episcopie.

Dar nimic mai fals și mai greșit spre acest scop, decât trecerile confesionale. Cu încercări de aceste mai mult ne-am strica noi înșine, decât am folosi cauzei, pe lângă faptul, că trecerile în masă în împrejurările noastre sunt imposibile.

Trecerile de la o confesiune la alta nu prea sunt bine văzute de ambele noastre metropolii. Din

exemple recente știm, că dorința cutărei parohii române de-a se rupe de la o confesiune și a trece în sânul celeilalte, a fost respinsă chiar din partea metropoliei, căreia îi se făcea oferta și numai după mari insistențe, s-a admis excepțional. Și cazurile aceste sunt acum foarte rare.

Cine a urmărit o astfel de trecere, s-a îngrozit de sigur de zbuciumul și certele și dușmăniile, ce au precedat și au urmat actualu treceri. Și în fine, după ce astfel de treceri nu se fac din convingere, ci din anumite interese, cei trecuți la altă confesiune au dat de mai bine? Nu, s-au pomenit tot așa, dar istoviiți și slăbiți de zguduitura, prin care au trecut.

Și dacă se întâmplă aceasta la trecerea unui sat, ce ar fi la trecerea în masă a sute de mii de credincioși? Pe lângă, că aceasta trecere — cum am amintit — ar fi o imposibilitate.

Să lăsăm deci la o parte astfel de idei utopice și păgubitoare, căci prin ele nu se poate ajunge nici un scop salutar.

Calea corectă de luptă contra noii episcopii este cea luată de episcopatul nostru gr. catolic. Iși vor lua partea la aceasta și deputații noștri, cum și alți factori normativi. Și în cele din urmă, contra reuelor ce ne amenință trebuie să ne apărăm, nu cu idei irealisabile, ci prin interesarea tot mai mult de popor, de progresul lui economic și creșterea lui în cultura românească.

Aceste sunt armele adevărate și ducătoare la scop!

— sm. —

Sărbătorirea eroilor din Oradea-Mare. Primitiv spre publicare următorul comunicat din București:

Comitetul național român pentru comemorarea și sărbătorirea eroilor și martirilor neamului nostru, constituit în seara de 10 Decembrie 1910, din președinții tuturor societăților românești, sub președinția d-lui D. C. Butculescu, după o serie de consfătuiri a hotărât sărbătorirea celor 16 eroi din Oradea-Mare.

Serbarea va avea loc în ziua de Luni în 26 c., a doua zi de Paști.

Programul serbării este aranjat în modul următor:

Duminică 25 c., primirea delegațiilor din provincie și încuvârțirea lor. Primirea delegațiilor marelor ziare europene. Seara banchet în onoarea lor.

Luni 26 c., la orele 10 jumătate dim. Te-Deum la biserică Sf. Gheorghe nou, vor asista societățile cu drapelele lor.

După masă mare *meeting național* în sala Băilor eforiei.

Seara la Ateneu va avea loc un frumos *festival național*.

Acest program este făcut și pentru capitalele județelor.

În acest scop s-a intervenit și pentru obținerea unei reduceri de 50 la sută pe căile ferate române pentru delegații din provincie.

D-l D. C. Butculescu, președintele comitetului, roagă pe d-nele prezidente și d-nii președinți, cari n-au trimis încă adeziune la această serbare, să binevoiască a face aceasta cât mai curând.

Luni 19 c., se vor lansa primele manifeste în acest sens.

Camera. În ședința de ieri a camerei s-a continuat discuția asupra numirii din nou a guvernului. Au vorbit deputații opoziționali Bakonyi, Polonyi, Désy ș. a. Toți au criticat aspru felul de reactivate al guvernului și i-au declarat războiu.

Ședința s-a încheiat la orele 3 fără a se proroga camera. În săptămâna aceasta vor mai fi probabil câteva ședințe. În una din ele va lua cuvântul Khuen, răspunzând antevorbitorilor.

Reorganizarea administrației Bosniei. Ministrul de finanțe austriac Bilinski a sosit la Budapesta pentru a se consfătuți cu contele Khuen asupra reorganizării administrației Bosniei.

Trăiască moștenitorul! Reținem după „Bud. Hirap” următoarea scenă petrecută în ședința de Luni a camerei,

După prezentarea actelor prezidiale au intrat în sală membrii guvernului. Intregul partid al muncii s'a ridicat în picioare și a acleamat și aplaudat zgomotos. Când s'a restabilit liniștea, cineva din dreapta a strigat:

case peste o sută și deoarece călăul nu putea răzbi, să taie într'o zi capetele atator oameni, tribunalul improvizat a orânduit, ca executările să urmeze pe zi în grupuri de câte 25, în timp ce restul robilor aveau să asiste la acest spectacol îngrozitor. În ziua întâi fură duși toți prizonierii legați în fiare în dusul fortăreței, iar 25 din ei trebuiau să îngenucheze dealungul unui șant, săpat în grabă. Țăranilor nefericiți li se tălau după rând capetele, capul lovit de sabia se prăvălia în groapă, iar în urma lui trupul împins de piciorul călăului.

Scenele aceste — așa ne spune un martor ocular de pe aceste vremuri — erau atât de înfiorătoare, încât condannații se îmbulzeau singuri înainte, ca să fie decapitați cât mai îngrabă. În furia sa nobilimea nu voi să acorde acestor victime nici chiar ultima consolare creștinească, să se mărturisască, ci preoții români li însoteau până la locul de supliciu numai cu rugăciunea „Tatăl nostru”...

Trei zile deardându-l era de față la acest măcel turbat și iobagul Petrea Olteanu, osândit pe nedrept ca și mulți alți soți de suferință. Leșinase de nenunțareori la vederea șiroalelor de sânge nevinovat și deabea aș-

Din vremuri de restrigte.

— Novellă istorică. —

de V. B.

— Fine. —

Petru se opri din goana pornită, se repezi la Veta și cu ajutorul Rahilei, care egise în porțiță, o duseră pe nenorocita în casă. Numai cu anevole o scoaseră d'n leșinul adânc, în care căzuse. Când Veta își veni în fire, o cuprinsă un plâns amar. Într'un târziu încetă cu plânsul, dar tremura în tot trupul, de se mișca așternutul Mângâierile bărbatului și ale bătrânei o liniștiră în cele din urmă. Ea luă vre-o două guri de lapte și puțin mlaială înmuiat, apoi se întoarse spre părete și adormi.

Petru rămase iarăși singur. În tâmplările nopții nedormite, petrecute la răsăpăntia drumului, lupta nebună între datorința sa de soț și aceea de bărbat, chemat și jurat să spargă lanțurile robiei, groaza, când și-a văzut femeia iubită fără viață în mijlocul drumului — l-au îmbătrânit parcă fără de vreme. Slăbit de atâta sbucium și du-

rere se lăsase pe podeala de lut, apăsându-și fața în așternutul patului.

Cătră seară a mai eșit de vre-o două ori în drum, unde stăteau străniși la olaltă femei, moșnegi și copii, cari priveau tăcuți la cerul înorat, care părea o flacără urlașă, ce cuprinsese întreaga boltă cerească. Boarea de cătră miază noapte aducea fășii răslețe de fum și un miros greu de paie și lemne arse.

Cătră miezul nopții li cuprinsă și pe Petru un somn greu și el ațipi lângă patul Veti.

Când s'a desmetecit din amorțea somnului — se făcuse zi — li părea, că o ceată de oameni s'au oprit în drum. S'a ridicat tiptil de lângă pat a deschis ușa și când eșii în curte, se trezi față'n față cu patru oameni înarmați, în frunte cu supraveghetorul domnesc. Oamenii l-au înhățat fără multă vorbă, l-au legat butuc, — căci Petru rămase buimac și nici că cuteza să le strige de frică ca să „u-și sperie nevasta — l-au ridicat apoi în grabă pe un cal și s'au îndepărtat...

Cătră amezii Veta s'a deșteptat, somnul lung li înviorase puțin puterile. S'a întors de cătră părete și văzând ipsa bărbatului, începu să-l cheme pe nume.

Neprimind răspuns și aducându-și deodată aminte de cele petrecute eri, o cuprinsă din nou grosza și cu o sforțare încordată se repezi din pat la porțiță. Tocmai venea de cătră capătul satului o ceată de călăreți înarmați până'n dinți. Erau nobilii și servitorii lor, cari plecaseră în vânătoare după iobagii îndărătnici. Zăbind călăreții înfricoșați, cari se repezeau în dreapta și stânga, la căsuțele iobagilor, lovind și trăgând pușcături, Veta temându-se de viața bărbatului ei, se aruncă în mijlocul drumului și cu mâinile ridicate, încercă să oprească călăreții în drumul lor. Cei dintă cai se deteră speriați la o parte, călăreții sguduți brusc și oprți pe neașteptate în drumul lor injurau cumplit... apoi urmară vre-o două pușcături și peste trupul încă cald al Veti treceau copitele nemiloase ale caiilor îngroziiți.

Intru'n târziu, când dispăruse căldul crunților călăreți, eșiră din ascunzăturile lor femeile și strângând trupurile și așiate ale celor uciși, le îngropară între bocete tănguțoare în fundul grădinilor.

Iobagii prefăcuseră în cenușe aproape toate curțile domnești din împrejurime; dar când s'au îndreptat spre orașul întărit, în care se strănse-

seră domni scăpați cu viața, — fură respinși de gloanțele soldaților, chemați în grabnic ajutor. Îmbălcile și săcurile, cari în apropiere nimeau tot ce le venea în cale, deveniră în fața zidurilor orașului și a gloanțelor de plumb neputincioase. De câte ori se repezeau cetele iobagilor spre zidurile întărite, de-atâteaori trebuiau să se retragă, lăsând în urma lor răniți și morți.

Între prizonierii fortăreței, partea cea mai mare din cei prinși în atacurile nereușite asupra orașului, iar alții ridicați peste noapte din casele lor de patriile de nobili, cari cutreierau împrejurimile, se afla și Petru Olteanu, iobagul din Vulcești.

Nobilimea înfuriată, void să pună capăt răscăleli înfricoșate osândi în mod sumar pe toți prizonierii la moarte, fără ca să mai cerceteze mult, cari din prizonierii aceștia erau culpabili și intrucât. O sentință atât de crăncenă și atât de opusă ordinelor și intențiilor împărătești, încât ea va rămânea pentru vecl o pată neagră în istoria acestor vremuri de urgie!

În zadar fură toate rugămintele victimelor nevinovate, pedepsă de moarte a rămas neschimbată și executarea celor osândiți a început chiar în aceeași zi. Numărul prizonierilor se ur-

— Trăiască regele!

La aceasta întregul partid al muncii s'a ridicat între strigăte de «Eljen». Stanga estremă a ramas liniștită, numai deputatul Zboray din partidul popular s'a ridicat și a strigat:

«Trăiască moștenitorul!»

Partidul muncii a răspuns cu un ris sarcastic la isbucnirea lui Zboray.

Veți mai aclama voi și pe moștenitorul! — răspunde Zboray.

Externe. «Vossische Zeitung» a primit din Paris următoarea telegramă senzatională asupra unei înfrățiri între social-democrații francezi și germani. Cu ocaziunea serbării victoriei lor electorale, social-democrații francezi au fost o întrunită, la care au asistat vre-o 400 persoane, cu toate că președintele de înfrățire erau destul de urcate.

In discursul de deschidere deputatul social-democrat francez Vaillant a declarat, că evitarea războiului ce era să izbucnească anul trecut se datorează proletariatului german. Social-democrații germani au raportat atunci o victorie asupra imperialismului, iar la alegeri au înfrânt și capitalismul.

După ce a mai vorbit un deputat francez, deputatul german Weil a ținut un discurs în limba franceză, spunând că triumful «Internationalei», liberatoarea celor subjugați, constituie adevarata revanșă. Atunci nu vor mai exista frontiere între Franța și Germania. După Weil a vorbit Scheidemann în limba germană.

Socialiștii din Parma au organizat o adunare populară în care au demonstrat contra războiului. Au luat parte peste 10.000 oameni. Tot în aceeași zi au organizat o demonstrație și naționaliștii pentru războiu. Cele două grupuri nu s'au putut însă întâlni, de oarece armata a ocupat podurile, cari leagă cele două suburbii, în care s'au ținut întrunirile. Asemenea întruniri s'au mai ținut la Narona și Forlì.

Consiliul de miniștri turc a luat cunoștință de telegrama ambasadei turcești din Petersburg anunțând încetarea concentrărilor militare rusești la granița Turciei. Consiliul a discutat textul notei ce se va trimite Rusiei exprimând satisfacțiunea sa amicală pentru asigurările date.

Lângă marele pod dela Uscüb s'au găsit 19 cartușe de dinamită prevăzute cu fitil și aparat pentru aprindere. Lângă cartușe s'au găsit pașaportul bulgarului Petcoff din Sofia, iar în pașaport o carte de vizită a lui Dobrovici, secretarul regelui Bulgariei.

Boicot.

Dintr'un articol mai lung al «Românului», scris din prilejul boicotului declarat de cei 24 bărbați brașoveni în contra lui Vlaicu Arzén reținem următoarele:

«... Boicot cu toate mijloacele posibile, văzute și nevăzute! In societatea românească să nu aibă curajul să între și să sfideze cu murdăria ființei lui veșnic călătoare, integritatea bărbaților, cari au rămas la datorie. Pe stradă, la cafenea, în biserică, în casa lui proprie, să se simtă străin și venic silit să caute societatea celor ce l-au cumpărat cu prietenia lor ori cu bani publici. Iar mai presus de toate, și întotdeauna, o asemenea podoabă națională să se teamă!

Pentru crima și delictul, mai puțin dăunătoare existenței unui popor — deci unei societăți — justiția singură are dreptul și datoria să intervină. Pentru acte de felonie și trădare națională ea nu intervine niciodată!

Pentru aceea trădătorul de neam în fiecare clipă trebuia să se teamă!

Politica completei izolări, și nu numai a izolării, ci a boicotului se pare că au îmbrățișat-o cu toată căldura brașovenii cu prilejul apariției Vlaicului pe orizont!

Oricât de puțin hotărătoare ar fi acțiunea acestei lichele, le urăm fraților brașoveni tot succesul, ca să poată sparge în scurtă vreme, cuibul.

Noi, am dori să publicăm numele ale celor ce primesc în casele lor «Deșteptarea» Vlaicu...

Un manifest.

Cernduși 30 Martie.

Clubul național român dietal din Bucovina a adresat după marea meeting din 25 Martie n. următorul manifest către poporul român bucovinean:

Fraților Români.

Ziua de Luni intr'a 25 Martie a anului 1912 a fost o zi de adevarată reînviere pentru poporul român. Acest neam, care părea că amorfise în urma luptelor dintre frați, care părea că va trebui să se stingă în urma apăsărilor ce le îndură de zeci de ani începe a dat într'o clipă potrivită un semn de viață ce l-a ridicat din nou la locul de cinste care l-a avut odăina.

In luptă pentru cel mai sfânt odor, pentru biserică noastră strămoșească, pentru cel mai de față stâlp al vieții noastre naționale, ați sărit Fraților Români cu mic și mare din munte și din șes, pentru ca să înfrunțați obraznicul asalt al venticilor ucraïni și văți înfrățoșat la marea adunare națională din 25 Martie a. c. cu toată vrednicia ce o cere cinstea noastră de cel mai de frunte popor din țară.

Ați dovedit, că neghina desbinării pe care a sămănat-o în rândurile noastre cu gând prefăcut o mână de oameni bătuți de Dumnezeu, încă nu a înăbușit în inimile D-voastre dragos-

tea de neam fără de care am trebui să perim.

Ați aprins prin voinrea D-voastre cu mi și mi din toate colțurile acestei țări focul unei însuflețiri obștești și ați trezit prin vrednicia marilor adunări în sufletul întregului neam conștiința de sine, singurul temelii pe care putem zidi fericirea noastră de apoi.

Implinindu-vă D-voastră în așa fel frumos și nespus de măreț, într'o clipă de cea mai grea cumpănă, datorința, ce trebuie să o purtați veșnic în pieptul D-voastră față de sângele unui neam ce vrea și trebuie să trăiască, ați arătat, că cunoașteți glasul adevaratului păstor și că veți urma deacum înainte calea unitii și buneii înțelegeri între cei cinstiți, calea pe care v'o deschide programul curat românesc propovăduit de clubul național român.

Suntem cuprinși de cea mai aleasă bucurie pentru dragostea, care ați arătat-o în ziua neuitată de Luni și D-Zeu să vă răsplătească această faptă mărețată, cu toată izbânda pentru care stați gata să vă jertfiți.

Clubul național român dietal:

Dionisie cav. de Bejan, G. Boncheș, Nicu cav. de Flondor, Constantin baron Hormuzachi, C. Popovici de Neculiță, Dori Popovici, Dr. Eusebie Popovici, Varteres cav. de Pruncul, Gheorghe, Sârbu, Dr. Ipolit Tarnavski, Aurel Turcan, Dr. Nicu Vasiloschi.

Din România.

Situația tezaurului public. Din situația tezaurului public la 31 Dec. 1911, relese, că încasările României, dela 1 Aprilie 1911 și până la 31 Dec. au fost 370 milioane lei, adică cu 32 milioane mai mult decât în epoca corăbuzătoare a exercițiului precedent 1910-1911. Este de notat, că în exercițiul 1910-1911, dela 31 Decembrie și până la 30 Septemvrie s'au încasat încă 168 milioane lei.

Considerându-se, că și în exercițiul în curs s'ar încasa aceeași sumă, ar rezulta un total de încasări de 538 milioane (370+168), ceea ce ar da naștere la un excedent bugetar de 60 milioane. Este însă lucru sigur, că se va încasa mai mult, așa că excedentul pe exercițiul 1911-1912 va fi mai mare de 60 milioane lei. Situația financiară este deci cum nu se poate mai înfloritoare.

Legi promulgate.

Monitorul Oficial publică decretule de promulgare al legilor pentru:

Evaluarea și perceperea veniturilor și fixarea cheltuielilor pe exercițiul 1912-1913, administrarea și exploatarea monopolurilor statului, construirea conductelor pentru transportul țitelui și petrolului lampant Bâlcu-Constanța. Pentru deschiderea de credite prin case suplimentare și extraordinare, prevăzute în bugetul general al Statului pe exercițiul 1911-1912, se sporește cu suma de lei 214.000 ce se anulează dela diferite alocațiuni. Asupra acestui fond, astfel se deschid creditele în sumă de lei 410.728, bani 31.

Pentru reorganizarea corpului de grânicieri.

Pentru crearea unui fond de aprovizionare de războiu și de rument pe lângă ministerul de războiu.

Legii privitoare la autorizarea Casei dotațiunii oastei de a contribui cu suma de 100.000 lei la clădirea localului Cercului militar din București

și de a împrumuta acelu Cerc, în acelaș scop, suma de 2.000.000 lei.

Starea Maiestății Sale Regale este mulțumitoare, totuș Maj. Sa e silit să rămână o parte din zi în pat.

Meetingul de aviațiune al inginerului Aurel Vlaicu, va avea loc a doua zi de Paști. Aceste serbări de aviațiune, se dau în folosul construirii băilor populare școlare.

Din America.

Bancrotul unei bănci române. — Sucursala «Albina». — Nenorociri.

Pentru teologii eliminați. — In St. Louis. — La alegerea de prezident.

Aurora III. Martie c.

Aici a dat faliment o bancă, ce se zicea, că e ungurească, dar întru adevar a fost jidovească.

Banchierul Morit Rozett, care ungurilor le zicea, că e ungur, iar românilor le scria per «Frați Români», rușilor în limba lor, (altcum a fost jidan afirmativ din Rusia) și care a avut o bancă cu 5 filiale, care acum bancrotând vor peri câteva sute de mii de dolari a bieților români muncitori, cari s'au încrezut orbis în numitul bancher.

Din an în an bancrotează bănci de aceste și totuș bieții oameni nu se învață să-și trimită banii acasă în bănci române.

Aud, că «Albina» vrea să fondeze bancă sucursală în America. Bine ar fi dar cu greu cred să-i meargă, deoarece Români nu știu face reclame, iar în America cine are un capital de 30 mii, 10 mii le bagă în întreprindere, iar 20 mii în reclame. Dar totuș ar fi bine să avem aici o bancă românească solidă, în frunte cu oameni probați, că deși la început nu i-ar merge, dar cu timp ar prospera. Foile de acasă nu ne dau informațiuni despre starea în care se află fondarea băncii. E drept, că trebuie să aibă mulți bani și să nu conteze întâiu la sprijin mare, dar de se va conduce conscientios apoi va fi. Zilele trecute am fost în Clinton Jova, am îngropat un băiat, ce l'a omorât trenul în lucru, iar săptămâna trecută o biată femeie română în Ottova volnd să-și facă foc, a explodat o cană cu gazelină și s'a aprins hainele pe ea, a murit după 3 oare de chin, și i-a rămas 4 orfani, din cari cel mai mare e de 6 ani. Pruncul i-am adus în Aurora și i-am împărțit pe la familii, iar tatăl lor a trebuit să suferă fără i-se duca pruncul neșind în stare fără femeie a-i îngrijii. Sunt așași în locuri bune.

Aici e o însuflețire mare pentru cei 16 teologi izgoniți din seminariul de Oradea-mare pentru ținuta lor bărbătească.

E de însemnat, că în Aurora majoritatea Românilor e din comitatele Sătmár, Sălăgiu și Bihor și aceea e cauza marelui însuflețiri. Prima Duminecă a postului am fost în St. Louis Missouri, am servit și s'a făcut proiectul de a se zidi acolo biserică românească.

Poate cu timpul. Acolo sunt 2 societăți românești puternice. Pe Paști se pregătesc a-și sfinți drapelulele (național și american), vor fi mari serbări acolo atunci.

La toamnă se va face alegerea de președinte. Până acum sunt 2 candidați serioși. Actualul președinte Tarș și expreședintele Teodor Rosevelt. A mândoi au mari partide, dar rezultatul nu se poate prevedea. Până acum nu se simte ca criza ce de comun se arată pe vremea alegerii ar amenința, dar se poate, că spre toamnă să izbucnească. Ar fi bine a se reținea oamenii dela emigrat (barem) până după alegere. Până acum lucrurile merg strună și încontinuu vin oameni de acasă.

Altcum scumpețea e mare și aici, dar și lucrul se plătește și așa nu tare se simte scumpețea.

Aici avem nevoie de școală, că ni-se înmulțesc pruncul, un orfelinat aici ar ușura multe lacrimi, dar la acela ar trebui concursul tuturor Românilor din America, încai cu un dolar de cap. Dar oamenii noștri pentru toate nimicurile au bani, dar pentru asigurarea băieților și a lor nu dau. Și acasă cred, că se simțeste lipsa orfelinatei. Aici în acea privință alte neamuri escelează, având orfelinate diecezan și chiar și parohiale.

I. P.

Un memorand.

Preoțiimea ortodoxă română din tractul Lugojuului a înaintat un memorandum Prea Sfinției Sale Dr. E. Miron Cristea și sinodului diecezan din Caransebeș, cerând îmbunătățirea dotațiunii preoților.

Preoțiimea își motivează cererea în 5 puncte și în urmă formulează următoarea

Moțiune:

Preoții din tractul Lugojuului, întruniți în ședință confidențială la 1/14 Martie 1912 în comuna Zgribești, își exprimă iubirea și supunerea fașcă față de supremul cap al Diecezei noastre Prea Sfinția Sa d-l Episcop Dr. Ilie Miron Cristea, și încrederea față de V. nerabilul Sinod eparhial. Îngrijorați însă de soarta lor și a bisericei din cauza dotațiunii slabe a preoților, apelează la sentimentul de umanitate a d-lor membrii sinodali, ca chestiunea atât de vitală a regulării dotațiunii preoților, să fie luată spre desbatere încă în sesiunea curentă, prezentând înaltului Ministeriu la timp oportun un memoriu precizat, cuprinzând opțiunile preoților de a fi salarizați conform exigențelor timpului și amăsurații stării sociale a preoțiimei, ridicându-se congrua la 2400 coroane, plus cvinvenale — pe lângă principiul egalității de retribuțiune — fără clasificare — dupăcum egal și fără clasificare este oficiul și datoria fiecărui preot ori în ce parohie ar fi.

Războiul italo-turc.

După o jumătate de an.

La 15/28 Septemvrie 1911, 2 ore și 30 de minute d. e., însărcinatul de afaceri italian comunică guvernului turc faimosul ultimatum, prin care Turcia e somată ca în 24 de ore să se învoliască ca trupe italiene să ocupe provinciile Tripolis și Cirenaica. În urma răspunsului evasiv al guvernului turc, guvernul italian i-a declarat că de la 16/29 Septemvrie 2 jum. d. e., războiul e declarat. In acelaș timp s'a notificat puterilor începerea blocadei pe dealungul coastei maritime Tripolis-Cyrenaica pe o întindere de o mie de miluri marine.

Războiul început cu atât mai mult entuziasm, cu cât se credea că va dura mai puțin. Dar el continuă încă! Din cauza peripețiilor surprinzătoare și a consecințelor ei, mai ales strategice, o recapitulare a evenimentelor se impune.

Încă înainte de trimiterea ultimatumului cu 14 zile, o parte din armata italiană era astfel preparată, că din șapte corpuri de armată regimete întregi au fost puse pe picior de războiu prin voluntarii din celelate corpuri de armată, iar lacunele regimentelor ce aveau să rămână în țară, au fost completeate cu rezerviișii anului 1888.

În felul acesta s'a încheiat u corp expediționar de 8 regimete de infanterie, 2 regimete de bersaglieri, 12 baterii de artilerie de câmp și 6 escadrene de cavalerie. Corpul întreg nu-

tepta să-i vină rândul, ca să pună capăt chinului, mai rău decât moartea.

A patra zi, când se mișca din nou convoiul robilor spre dosul fortăreței, se ivi în fuga nebună a calului, un călăreț care, ținând în mână o hârtie albă, făcea încă de departe semnul opririi. Convoiul se oprì.

Guvernul, la cererea comandantului suprem militar, la a cărui urechi ajunsesse ne mai pomenita volnicie a nobilimii, a interzis continuarea executărilor ilegale, a dispus reținerea și prisionierilor vinovați și eliberarea imediată a celor nevinovați. În urma acestui ordin, adus de călărețul amintit, esecutiunile încetară, iar a doua zi fură eliberați țărani, cari puteau să dovedească neparticiparea lor la atacul îndreptat contra orașului; între acești puțini, rămași ca prin minune în viață, era și Petru Olteanu...

Era târziu noaptea, când iobagul Petru ajunse în Vulcanăștii. Făcuse într'un răsufluet calea de 2 poște și când ajunse în satul pustiu, deabea se mai ținea pe picioare de atâta oboseală și de durerea, pricinuită de soartea nevastei sale.

Intră tiptil prin porțiță, apoi în

odaie și când pipăi golul patului, se prăvăli cu un țipăt înăbușit pe așternutul rece...

Reculegându-se într'un târziu începu s'o cheme pe nume, dar păreții rămăneau muți... se sculă atunci în picioare, deschise ferestrele și strigă din nou — aceeași liniște mormântală, doar urletul prelung al unui câne speriat din somn îi răspundea în tăcerea floaroasă.

Eși atunci în stradă și orbecând prin întunerecul nopții striga din nou ca un nebul; femeile speriate de țipetele neobișnuite se iviră îngrozite pe la ferestri, dar nu cutezau să vorbească omului, care părea esit din fire. Numai moș Mărin, al treilea vecin, avu curajul, să iasă în drum și să-i spună pe scurt cele întâmplate.

Vorbele lui moș Mărin îl scoasera cu desăvârșire din fire. O clipă rămase ca lovit de trăsnet, apoi îi se smulse din pieptul chinuit un urlet de desna-dejde și toată înfățișarea lui era numai un scrâșnet de turbare neputincioasă. Plângea și râgea de durere, de se auzia până în capătul cel mai îndepărtat al satului. Femeile îngrozite încuiară porțițele și ușile de frica omului esit din fire.

Intr'un târziu se liniști Petru și se așeză pe prispă casa. Părea că un gând tainic dar grozav îl munea. Femeile și copii se mai liniștiră și cătră ziua, când bătu Petru la poarta lui Moș Mărin, părea de tot în fire. Când acesta deschise porțița, Petru îi ceru — securea.

Moș Mărin, de frică să nu' l'întărite, îi dădu în grabă prin creptură porții securea cerută și închise repede porțița.

Petru luă săcurea, aruncă încă o privire asupra căsuței sale mohorite apoi se îndreptă cu pași grabiți spre capătul din sus al satului.

Cam la o săptămână bună de piatră din capătul satului Volcești se ridică castelul nobilului M... domnul pământurilor întinse din împrejurime și stăpânuu iobagilor din Volcești. Castelul cât și edificiile ce se întindeau în înterriul curții domnești, rămaseseră încă neatînse de furia răscoalei iobagilor.

În dimineața zilei, ce urmă după sosirea lui Petru în casa părăsită, esise supraveghetorul domnesc în curtea largă, pentru a face ronda obișnuită de dimineață. La stânga îi atârna un pistol cu două țevii, iar în jurul lui săriau doi câni voinici, gata să atâgie în sute

măra 35.000 de oameni. La 17 (30) Septembrie 1911 mobilizarea era terminată, iar flota era gata cu o săptămână încă mai înainte.

Flota expedițională se compunea din o escadră de blocadă pentru coasta africană de Nord și o flotilă de crucișătoare pentru partea orientală a Mării Mediterane. — În total 21 de vase de lini și crucișătoare cuirasate, o divizie de vase școlare, 22 de distrugătoare și 28 de torpiloare de largul mării. În zilele de 24 și 25 Septembrie (st. n.) vasele de război italiene părăsesc Sicilia și se arată în fața Tripolisului. În noaptea de 26 și 27 Septembrie (st. n.) vaporul de război turc «Derna», reuși să scape de urmărirea flotei italiene și să-și descarce munițiile.

În luptă în campania aceasta s'a întâmplat exact o jumătate de oră (16 (29) Septembrie ora 3 d. e.) după declararea de război. «Lupta» se reducea la un bombardament din partea flotei de crucișătoare a Ducelui de Abruzzi asupra torpiloarelor turcești «Takak» și «Antalia» la Prevesa, pe coastele Albaniei. «Takak» a fost distrus, iar celălalt vas împins și stricat la mal. A doua zi flota italiană a mai nimicit încă alte două vase turcești în portul Adriatic: Durazzo.

Bombardamentul Tripolisului a urmat din cauza că forța principală a refuzat să arboreze steagul alb. În zilele de 3 și 4 Octombrie st. n. fortărețele orașului au fost bombardate. La 5 Octombrie (st. n.) 12.000 de soldați italieni au ocupat orașul și portul Tripolis. Între 12 și 15 Octombrie sosită din Italia 20.000 de soldați, iar patru zile după aceea încă 15.000, cari s'au dirijat spre Benghazi, dar nu s'au putut fixa acolo decât după grele și sângeroase lupte cu mica garnizoană turcă de 2500 de combatanți numai. Paralul cu acțiunea aceasta, italienii continuă să mai trimită câte 1500 de soldați în Derna și Tobruk, 3000 la Homs, cari au respins la interior slabele forțe turcești numai cu mari greutate.

Evenimentele petrecute dela 6/19 Oct. încoace s'au desfășurat în liniamente generale, astfel.

Din ordinul comandantului șef, Caneva, divizia din Tripolis s'a desfășurat într-o lungă linie de acțiune agresivă. Trupele turcești, sub comanda colonelului Meșat Bey se împotrivesc cu un curaj, pe care și italienii au trebuit să îl admire. Fațma războiului atrase spre câmpul de război o mulțime de triburi din interiorul Tripolisului.

Între 23—26 Octombrie (st. n.) Meșat Bey dispunea de 15.000 de arabi, cu cari a atacat flancul stâng al trupelor italiene.

Regimentul 11 Bersaglieri fu aproape nimicit. Consecința bătăliei fu, că italienii bătură în retrăgere, se retrăsură sub zidurile Tripolisului și cerură ajutoare noi.

Atunci guvernul italian formă o nouă divizie (III), pe care o trimise la Tripolis, și alta (IV) pe care o expedi în Cyrenaica. În jumătatea II-a a lunii Noiembrie forțele combatante italiene erau de 80.000 de soldați. Pe baza acestor forțe a crezut guvernul italian să «decreteze» anexarea Tripolisului.

Divizia III-a italiană pătrunse în interiorul țării 9 kilometri. Turcii se retrăseră la Alnzara. La 4 (12) (st. n.) 16 batalioane italiene și cinci baterii, sub comanda generalului Frugoni, atacă pe turco-arabi și li fortează să se retragă spre Sud și Est la Garian și Tarhuna.

La 18/XII regimentul 93 italian ocupă oasa Tadjura, care e 15 kilometri spre răsărit de la Tripolis.

După o campanie de mai bine de trei luni (la data aceea) un câștig numai de 15 kilometri nu e o isbândă demnă de o epopee. Atunci au înțeles italienii mai bine de cât or când, că s'au înșelat. De aceea generalismul Caneva, căutând să imiteze tactica celebrului Fabius Cunctator, a luat înțeleptă măsură ca să nu se grăbească mai ales, căci, dacă ar fi în voiașă se grăbească tot de glaba ar fi fost; ba ar fi fost chiar și rău, căci ar fi riscat să piarză și mult-putinul teren câștigat. Prudent cum este, generalul a decis să fortifice pas cu pas terenul câștigat, căci dacă nu poate să înainteze repede, cel puțin să nu piarză petecul de loc ce l'a ocupat. Tactica aceasta s'a dovedit de bună, căci în decurs de două luni Turco-arabii n'au mai putut izgoni pe italienii din pozițiunile lor, cu toate că n'a fost noapte în care să nu li fi atacat.

Aceasta a fost situațiunea în Centru, la arpi însă, și anume unde era Enver Bey, cu 20.000 de soldați, l'a adus pe generalul Briccola într-o strămtătoare atâ de mare la Benghazi, în căt acesta a trebuit să ceară ajutoare. Atunci au expediat 8 regimente de infanterie regimente de bersaglieri, artilerie de lunte și un regiment de cavalerie.

Ajutoarele aceste sosită pe la 15/XII și trupele italiene numărău atunci 120.000 de combatanți. Dar și turco-arabii își îngroșară rândurile cu

voluntari din Europa și din Egipt. Cu toate acestea operațiunile de război înaintând foarte încet, Caneva fu chemat la Roma, unde stătu două săptămâni, ca să explice suveranului că socoteala dela Quirinal și cea dela Banca di Roma, nu se potrivește cu cea din Tripolitania. Pe baza informațiilor sale veridice, guvernul italian n'a mai esitat d'a li da lui Caneva un adaos de trupe, și acum forțele italiene în Tripolitania sunt nu mai puțin de 150.000.

În resumat italienii au «câștigat» dela litoral 15—20 kilometri și au pierdut 6.000 de oameni: turco-arabii au pierdut 10.000 de luptători și sunt încă stăpâni la ei acasă pentru câțiva ani de campanie. S—a.

ȘTIRI.

— 21 Martie 1912.

O mare furtună s'a deslăntuit Luni dimineața în marea adriatică. Din cauza vântului puternic și pentru a preveni accidente pe mare societățile de navigațiune din Fiume au sistat Luni la amiazi circulațiunea vapoarelor lor. Din cauza acestor dispozițiuni de precauțiune nici excursioniștii noștri, cari aveau să plece Luni seara din Fiume, nu și-au putut continua drumul.

După ultimele știri furtuna s'a potolit ieri. Marți pe la amiazi, iar vapoarele au început din nou să circule. Din cauza vântului puternic din ziua de ieri și de azi, deteriorându-se liniile telefonice și telegrafice, nu se-au putut sosi știri mai nouă dela excursioniștii noștri, despre cari credem, că se află în deplină sănătate și plecând poște ieri, după potolirea furtunei, vor fi sosit deja pe pământul Italiei.

Pentru liniștirea publicului românesc din Brașov și cu deosebire a părinților și rudeniiilor elevilor noștri am expediat azi dimineața o telegramă la Fiume și în același timp am cerut și legătura telefonică cu Fiume. Ni-s'a răspuns însă din partea direcțiunei telefoanelor și telegrafoarelor din Brașov, că linia telefonică și telegrafică es'e întreruptă.

Cu posta de azi după amiazi am primit din Fiume dela d-l Dr. Horia Petra Petrescu o cartă ilustrată cu următoarele rânduri:

Fiume, 1 Aprilie.

Excursioniștii brașoveni au sosit în dimineața zilei de 1 Aprilie în Fiume. Duminecă dimineața au fost în Pesta, petrecând toată ziua în capitală. Acolo au vizitat parlamentul, bis. Matia, palatul regal, grădina orașului, etc. conduși de studențiimea rom., în frunte cu preș. și de vicepreș. soc. »Petru Maior«.

Azi avem în program vizitarea Abaziei, iar seara în caz de timp favorabil plecăm la Ancona, cu vaporul. Vremea posomorâtă. Cerul înorat. Dispozițiua sufletească bună. — H.

O telegramă oficială din Fiume sosită ieri la Budapesta comunică, că din cauza furtunei circulațiunea vapoarelor s'a oprit începând de Luni după amiazi dela oarele 2.

Episcopul I. Pap în Budapesta. «Kel. Ertesit» este informat că P. S. Sa episcopul I. Pap a avut alaltaeri în Budapesta o conferență mai lungă, cu referenț din ministerul de culte. Obiectul conferenței l-au format chestia regulării lefurilor profesorilor dela preparandia gr. or. rom. din Arad și urcarea ajutorului de stat pentru supraveghierea mai intensivă a învățământului primar din dieceză.

Parastas. Pentru odihna sufletului răposatului în Domnul Iosif Sterca Șulțu, dela a cărui moarte se împlinește un an, s'a serbat Duminecă un parastas la biserica dela Poarta turnului din Sibiu. La serbare a participat din partea familiei d-l Aurel Șulțu, profesor în Ploesti, precum și un public numeros din Sibiu, în frunte cu membrii comitetului central al Asociațiunii.

Spargere împreună cu foc. Din Bran ni se scrie: În noaptea de 31 Martie a. c. niște mișei au pătruns în locul cancelariei notariatului Branului superior, unde după ce au spart toate puiștrile și au luat banii aflați acolo, au sfârșit acțiunea lor cu așe documente, apoi stropindu-le cu gazul din lămpile cancelariei, le-au dat foc. Pe la 2 ore după miezul nopții, un cizmar, care venea dela gară, văzând focul, a deșteptat din somn pe notarul și au stăns focul, care amenința cu distrugerea întregii arhive, ba poște chiar și a întregului edificiu comunal. Cu toate acestea au ars o mulțime de protocoale, documente și mobilier. Acel mișel, cari au incendiat cancelaria, n-au cruțat nici școala rom. gr. or. centrală, care este tot sub acelaș coperiș, ci după ce au sfârșit în strictul înțeles al cuvântului mesele din cele 2 sale de învățământ, au rupt protocoalele și hârtiile, apoi le-au dat foc, care însă nu s'a întins, ci s'a stins de sine. Jandarmeria lucră din răpuzeri pentru eruarea autorilor. Cu

ce efect însă, nu se poate ști. Până acum 40 inși suspuși, sunt păziți între batonele în locul școlii centrale. Nu-mi pot explica cum Eforia acestei școli permite, ca școala să fie folosită drept cazarmă, respective arest preventiv? Rog pe d-nii preoți G. Enescu președintele reprezentanței bisericilor brăneze și G. Babeș, președintele eforiei, să-lia la răspundere postul de jandarmi pentru violarea sanctuarului școlii române. Incendiarea cancelariei notariale se dă cu socoteala, că este comisă sau din răzburare, sau că este actul unor derbedei, cari și-au petrecut în crâșma din apropiere și l-au făcut din răutate în stare de beție. — Cor.

Loialii. În ședința de ieri a camerei s'au petrecut următoarele scene:

Prezidentul: Când vorbea Bakonyi, deputatul Sümegi Vilmos a strigat, întorcându-se cătră partidul muncii: *domneșle din grația D-voastră.* Aceasta constituie: *leşă maiestate* și de aceea îndrum la ordinea zilei pe Sümegi.

Polonyi asemenea a făcut o obsevare vătămătoare față de M. Sa. Îl îndrum la ordine și pe el.

Polonyi: Dacă vre-o expresiune de-a mea a'dat anză la vre-o interpretare falsă, cer iertare.

Iuszh János: Nu ar fi fost permis a prezenta pe rege, ca o femeie bătrână, care plânge după putere...

Prezidentul îl îndrumă la ordine. Iată supușii loialii ai M. Sale!

Destituirea patriarhului armeno-catolic. Din Constantinopol se anunță: Reprezentantul ministerului de justiție și culte a dat cetire alaltaeri, la patriarhatul armeno-catolic, de față fiind membrii adunării naționale, unui *rescript* al marelui vizir pronunțând destituirea patriarhului armean, Terzian din cauza conflictului avut cu comunitatea armeană și invitând consiliul patriarhal să procedă la alegerea unui locțitor de patriarh de naționalitate otomană. Cu excepția episcopului Malatia, nici un alt membru al clerului n'a asistat la citirea acestui decret pentru că în dimineața acelei zile se publicase o enciclică a delegatului papal Sardi, către clerul armeano-catolic, vestind că orice cleric sau laic, care ar participa la alegerea unui locțitor de patriarh sau ar primi această însărcinare, ori ar aproba măsurile coercitive contra Mgr. Terzian, va fi excomunicat. Patriarhatul Terzian a părsăit localul patriarhatului și s'a retras într'un seminar. El continuă a purta titlul de Catholicos, sau șef suprem al bisericei. Se svonește că în cazul când Mgr. Terzian nu ar fi rechemat la Roma, guvernul îl va expulza.

Exploratorul Scott. O telegramă din Wellington anunță, că vasul «Terra Nova», pe care plecase spre polul sudic expedițiua căpitanului Scott, a sosit la Akaroa, în Zeelanda-nouă. O altă telegramă din Londra vestește, că nici căpitanul Scott nici tovarășii săi n'au sosit pe bordul vasului «Terra-Nova» la Akaroa. Căpitanul vasului anunță, că Scott vonește să petreacă încă o iarnă în regiunile antarctice spre a termina expedițiunea. Utimele știri sosită în Mac Murdosund, punctul de plecare al lui Scott, spunău, că în 3 Ianuarie exploratorul se află la o distanță de 150 mile engleze de pol. Știri mai nouă însă n'a putut aduce «Terra Nova», deoarece a fost silit să părăsească sinul Ross, înainte de a îngheta.

Bandiții automobilești. Poliția din Paris a mai arestat pe individul Bodorovskî, care făcea parte din banda lui Garnier și era angajat ca lucrător tipograf la unul dintre institutele grafice ale orașului. După atentatul din Chantilly, Bodorovskî s'a înapoiat în atelier, unde a mai lucrat câteva zile. Poliția a stabilit, că numele său adevărat e Goderevskî. Banditul e de origine rusă. Au mai fost arestați anarhiștii Prevost și Coulondot, asupra cărora a fost găsit un cloacă și foarfeca. Planul lor era, să omore și jefuiască pe servitorul dela «Banque de France», la care se aflau cambii și ecouri în valoare de 1 milion franci și 50 milioane franci în numerar.

Greva minerilor din Anglia e pe sfârșite. În Londra 19.644 mineri au votat pentru, iar 12.807 contra reluării lucrului. A produs surprindere faptul că și minerii din Wales au votat pentru împăcare. Minerii din Lancashire, Yorkshire și Northumberland au votat pentru continuarea grevei. Sunt speranțe totuși că lucrătorii își vor începe activitatea în toate regiunile mine.

— În Cleveland s'au luat toate măsurile, ca greva să înceteze cât mai curând.

— În Mons (Belgia) a izbucnit greva în mai multe mine, din cauză că lucrătorii n'au primit îmbunătățiri de salariu.

— În cazul de ciură pe bordul acestui vas. În această privință se comunică următoarele: Un indigen, care se imbarcase la Bombay, s'a îmbolnăvit pe drum, prezentând simptome suspecte. Când vaporul a ajuns la Aden, s'a constatat că pasagerul în chestie s'a îmbolnăvit de ciură bubonică. Bolnavul a fost internat într-un spital din Suez. La Triest s'au luat toate măsurile necesare de precauțiune. Vaporul și pasagerii au fost desinfecțiți. Cu toate că nu s'a constatat nimic suspect, pasagerii totuși au fost oprți patru zile sub control medical.

Premiera operei «Gobzarul» pe scena marelui Opere din Paris, care s'a reprezentat Sâmbătă seara, a avut un succes extraordinar. Atât compozitorul, d-na Ferari, cât și d-ra Elena Văcărescu, au fost sărbătorite cu eutuziasm de o sală plină, compusă din tot ce are Parisul mai select. Ziarele publice fotografiale artiștlor în costumele naționale românești ale personajilor piesei.

Crima unui părinte. Lucrătorul din Stuttgart, Ioan Dasch de 32 ani și-a asasinat alaltaeri soția tându-i gâtul. Când copilul de 14 ani l-a întrebat unde este mama ei, Dasch s'a repezit asupra ei gătindu-o. A dus apoi fata împreună cu cei doi frați ai ei într'o magazie, a vârsat gaz pe rufe, cari se aflau acolo și le-a dat foc. La țipetele copiilor vecinii au venit în ajutor, salvându-i. Dach s'a spânzurat apol. Cauza crimei — după cum se anunță — este mizeria.

«Alianța bărbaților ruși» — după cum se anunță din Lemberg, — a împărțit mii de fol volante prin Kiev și comunele din împrejurime, îndemnând poporul la programuri contra evreilor. Rabinul din Kiev, temându-se de această mișcare, a înaintat o petiție guvernului, cerându-i ajutor. Guvernul i-a promis că va lua măsurile necesare contra progromului.

Comitetul filial din Făget al Societății pentru fond de teatru român invitată la serata teatrală, ce o va organiza în 26 Martie v. (8 Aprilie n.) 1912, în sala cea mare a hot. «Regele Ungariei» din loc. După teatru urmează dans. Program: I. «Curiozitate femeiască», comedie într'un act. II. «O petițiune», de I. L. Caragiale.

În mâinile neguțtorilor de fete. Din Viena se anunță: Cărmaciul unui șlep a prins zilele acestea din Dunăre, o ploșcă, în care era o fotografie și o scrisorică cu următoarele cuvinte: «Ajutor! Am ajuns în Passau, în mâinile unui negustor de fete. Mișt Bauer». Ploșca a fost imediat lomanută autorităților, cari cercetează dacă în adevăr e vorba de o crimă sau e numai o glumă proastă la mijloc.

Aeronauții italieni căzuți în tabăra turcă. «Giornale d'Italia» află din Tripolis: Două dirijabile italiene, făcând o recunoaștere la Zanzur, au aruncat bombe asupra unei tabere turce, care părăsită. Incursiuni de acest fapt, aeronauții italieni se lasă mai jos și aruncară o bombă asupra unui ofțier turc, care apăruse în acel moment. Ofțierul a fost făcut bucăți. Deodată soldații turci, cari stătuseră ascunși, au deschis un foc viu asupra baloanelor. Fîind ciuruite de gloanțele turcilor, cele două baloane au căzut la pământ, împreună cu cei doi aeronauți italieni. Până acum nu se știe nimic despre soarta celor doi aeronauți.

Știri mărunte. De alaltaeri dimineață în Paris ninge cu furie. — Ziarele turcești spun că guvernul se gândește la crearea unei medalii speciale pentru toți cei ce au participat activ la războiul din Tripolitania sau au contribuit moralmente la succesul trupelor otomane.

— Papa — după cum se anunță din Roma — a scris un imn închinat clopotelor celor nouă ale Campaniei din Venetia. Textul scris în limba latină îl va pune pe note compozitorul Perosi.

— În Bicz a locetat din viață văduva de 116 ani a lui Kosa István. Decedata avea o penzie lunară de 3 cor. după soțul său, care fusese controlor la oficiul de dare.

Economii și grădinarii, din experiență, cumpără semințe mai bucuros dela Mauthner și atunci când li se oferă din alte părți cu preț mai ieftin.

Prin prețul ieftin tot cumpărătorul se păgubește, fiind calitatea semințelor mult mai inferioară.

Din Brașov și Tara-Bârsei. Necrolog. Eri a încetat din viață în Vlădeni, Reșca I. Balcaș născ. Potcoavă după grele suferințe, împărțită fiind cu St. Taine, în al 28-lea an al etății și al 9-lea an al fericitei sale căsătorii. În mormântarea va avea loc Joi,

în 4 Aprilie st. n. la orele 3 p. m. în cimitirul bisericei gr. or. din loc. Pe defuncta o deplâng Iacob Balcaș, ca soț, Sabina Balcaș, ca fiică. Văd. Ion Potcoavă, ca tată. Maria, ca soră. Nistor Balcaș, Ana Arșuț, ca cumnat și cumnată, precum și numeroși nepoți nepoate.

Odihnească în pace!

Dela oficiul stărilor civile. În primele trei luni ale anului curent au fost anunțate la oficiul stărilor civile din Brașov 310 nașteri, 236 cazuri de moarte și 80 cununii.

Comisia administrativă a comitatului Brașov va ținea în 15 i. c. n. la oarele 9 a. m. o ședință.

În 12, 13 și 20 Aprilie vor avea loc în Polană exerciții de tir. În zilele amintite este interzis a călca teritoriul amintit.

Teatru german. Astăzi are loc penultima reprezentație a ensemblului Ibsen, care prin prestațiunile sale distincte continuă să atragă multă lume. Astăzi se reprezintă drama «Rosmersholm» iar mâine epilogul dramatic în 3 acte «Wenn wir Toten erwachens».

A viz.

Rugăm cu înzistență pe onorații noștri abonați, cari nu au plătit încă abonamentul, să binevoiască a-l achita în curând, ca să nu se expuie la neplăcerea de-a li-se sista expedarea «Gazetei».

Administrația.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 3 Aprilie. Din cerurile guvenamentale se svonește, că delegațiunile se vor întruni pe la mijlocul lui Aprilie în o sesiune scurtă, pentru a vota un provizor al bugetului comun.

Nanking 3 Aprilie. Dr. Sunyatsen și guvernul provizor al Chinei au depus eri în mod oficial mandatele lor. Dr. Sunyatsen a declarat, că va face un lung turneu prin provinciile Chinei pentru a lămuri poporul asupra noiei forme de guvernare.

Paris, 3 Aprilie. Președintele republicei a semnat un decret, prin care se eschid din serviciul armatei apașii.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branice el Comp.

Redactor responsabil:

Ioan Brolea.

Avis.

Aduc la cunoștiința onoratului public românesc, că în atelierul meu de crotorie, recunoscut de solid și bine asortat, am un deposit bogat de stofi indigene și streine moderne pentru sezonul de primăvară și vară.

Comandele se execută prompt și spre mulțumirea tuturor.

Cu stimă

Dumitru Mircan,

(2—12) crotior, Str. Orfanilor 4.

Nr. 528/912 not,

PUBLICARE.

Comuna Șinca veche, exarândea prin licitațiune publică verbală, ce se va ținea în cancelaria comunală la 20 April 1912, oarele 10 a. m. — birtul comunal pre durată de 3 ani începând din 1 Octombrie 1912 și până în 30 Septembrie 1915.

Condițiile de licitare se pot vedea la cancelaria comunală, în timpul oarelor oficioase.

Acest birt se află într'un punct foarte cercetat și îi aparțin 6 odăi bucătărie, magazin, pivniță, cumpănă comunală, șopru, grajd, loc alitate de popice cuglarie și grădină.

Prețul strigării e fixat cu cor. 2500. Vadiul cu 10% se va depune în bani gata.

În Șinca Șinca veche 30 Martie 1912 (Fogarasz megye).

Primăria comunară,

N. I. FOLYOVITS SUCC.
Holtrich-Ujhelyi,
BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați.
— Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete.
Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

AVIZ! Aduc la cunoștința Onor. public din Brașov și din împrejurime, că m'am reîntors din voiajul meu de târguială din Viena sezonul de primăvară și vară și am adus

Modele de pălării de dame
din Viena și Paris

și sunt în stare a vinde cu prețurile cele mai moderate. Totdeauna avem un bogat asortiment de Pălării în magazinul meu. Pălării vechi prelucrez pe formele cele mai moderne cu prețuri ieftine. Asemenea se găsește Pălării de (—:) doliu totdeauna gata. (—:)

Rog pe Onor. Public a sprijini și a vizita magazinul meu.

Cu deosebită stimă: **La pălăria parisiană**
Brașov, Strada Porțil 25 (Casa Fieischer).

Români, replantați ville, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“
Insoțire economică Elisabetopol-Erszébetváros
(Kisküküllő vm.)

!!! Altoi de viie !!!

Calitate distinsă — pe lângă cele mai moderate prețuri — soiuri de vin și de masă, — Viță americană cu și fără rădăcină.
Ochiuri de altnit, vița europeană cu rădăcină.
Se află de vânzare la insoțire economică

„MUGURUL“
ELISABETOPOLE -- ERZSÉBETVAROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.
— ! Altoii sunt desvoltati la perfecțiune! —
La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!
— La cerere prețcurenți și instrucțiuni gratis și franco. —

— Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoi. —

Vă înapoiem
până la sfârșitul lunei corente suma de care ați cumpărat în

22 st. n. luna trecută
înapoiind cuponul de casă.

Cu deosebită stimă :

LANG & THEIL
drogerie parfumerie și magazin de art. fotografice.
Brașov, Târgul Grâului Nr. 8.

Banca Națională a României.
Situatiune sumară.

1911		1912	
12 Martie		3 Martie	10 Martie.
A c t i v :			
168.801,870	119.193.870 Reser. metal aur 157.099.057	219.117,188	219.057.057
1.238,173	496.080.000 " Trate aur 61.958.000	903,341	871,101
111.749,432	Argint și diverse monede	198.773.526	197.740.809
22.961.576	Portofoliu Român și străin.	13.814,096	14.776,007
11.999,924	*Impr. pe efec. publice 6.623.300	11.999,791	11.999,791
17.994,307	" " in cont-corent 8.152,707	17.633,077	17.633,077
4.301,621	Efectele Capital. Social	4.216,621	4.216,621
6.020,644	Efectele fondului de rezervă	6.093,451	6.093,451
726,006	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	797,282	798,002
420,278	Imobile	441,286	452,340
109.861,420	Mobilier și Mașini de Imprimerie	103.989,440	102.287,565
17.945,675	Cheltueii de Administrațiune	21.858,646	22.938,192
33.624.576	Depozite libere	39.063.861	41.653.032
507.645.502	Conturi de valori	638.701.606	640.517.045
	Conturi curente		
	P a s i v :		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
30.065.989	Fond de rezervă	32.081,780	32.081,780
4.376,124	Fondul amortis. imob. și material	4.682,522	4.682,522
325.882,580	Bilete de Bancă în circulațiune	455.053,290	458.856,470
904,897	Dobânzi și beneficii diverse	977,065	1.087,694
109.861,420	Depozite de retras	103.989,440	102.287,565
24.554.492	Conturi diverse, sold	29.917.509	29.571,014
507.645.502	Scomptul 5%	638.701.606	640.517.045
	* Dobânda 5%		

COVOARE
LINOLEUM
PERDELE

TELLMANN & SPEIL
Târgul Grâului Nr. 8.

Ingrijim și șezarea de **Linoleum** cu lucrători esperti.
Lucrările de **Linoleum** în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Pânzături, albituri de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cele mai ieftine la

Atelier tehnic dantistic
I. SOLE
BRAȘOV, Strada Vămil Nr. 19

Execută toate lucrările ce cad în bransa dantistică solid și cu preț moderat. — Specialist în coroană și pod.

Pacienții din provincie să servesc în 24 oare. 102

Bere de Paști!...

De calitate recunoscută ca escelentă, se capătă de sărbătorile Paștilor, în toate localele noastre, precum și la muzicării care vinde berea noastră în sticle.

Afară de aceasta s'a pus la vânzare

DOPPEL-MALZBIER

O specialitate de bere cu 20 bani pararu, în sticle cu 40 bani care o recomandăm ori și cui pentru calitatea ei superioară și conținutul de slad mult Atragem atențiunea on. public ca cei mai mari producători de vinuri, și proprietari de pivnițe de vin asupra bogatului deposit de **Vinuri de Ardeal** naturale și escelente. — Ne rugăm de cercetare numeroasă.

Cu toată stima **FRIEDRICH CZELL & SÖNE,**
Strada Vămel Nr. 17.

Pentru a confecționa ori și ce
Haine bărbătești
după cea mai nouă croială și fason se recomandă

Siegfried J. Schlosser
croitor bărbătesc
Brașov, Strada Orfanilor 9.
Serviciu recl.

MICH KOVACICS
Instalator de gaz și apaduct. Antreprenor de canalizări. Tinichigiu de — lucrări de galanterie și zidiri. —
Brașov, strada neagră 57.
— TELEFON 480. — Nr. 1—12

Nouă firmă românească
IOAN V. F Ț T
Budapesta, Nagymező-utca 36 b.

MOTOARE
cu benzin, uleu brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: Treerătoare cu motor, maenji și mână, pluguri grăpi etc. Pumpe de fântâni și incendiu cu forță motorică. Mori. Mașini de sămănat cu mână, cari în urma efinătăței precisiunei și manuei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, Catalogul ilustrat și Preliminar la dorință **GRATIS și FRANCO.**

Subsemnatul
pictor academic
absolvent al școalei de picturi din București și München, aduce la cunoștință publică, că după o praxă de mai mulți ani, făcută în streinătate s'a stabilit în orașul Budapesta, VII, Horánszky-utca 5 și este în plăcuta situație de a executa

tot felul de picturi
icoane sfințe, icoane pentru sărutat și pentru iconostas zugrăvit artistic etc. precum iconostasuri, altare, avomnuri iertovnice, tabernacule, troițe și luminare stătătoare etc. aurituri : în bronz, metal argint, aluminium și în tot ce privește această bransă. — Primește lucrări în aparate și în general și orice reparațiuni istorice. — La caz de trebuință pentru a lua în efectuare lucrări mai mari, rog a mă aviza priu o corespondență. — La cerere se trimite schițe și informațiuni. Cu stimă

CONSTANTIN PETRIDE,
pictor academic
Budapesta, VIII. Horánszky utc

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“,
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.
Administr. „Gazetei Transilvaniei“.